

МАТЕРІАЛИ

**Всеукраїнської науково-практичної конференції
«Медична наука-2010»**

(Полтава, 16-17 грудня 2010 року)

Проніна О. М., Сербін С. І.	123
ТОПОГРАФІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЛІМФАТИЧНИХ СУДИН ЛОБНОЇ ПАЗУХИ ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ	
Ситнікова В. О., Смишляєва Д. М.	124
МОРФОЛОГІЯ ПЛАЦЕНТ ПРИ БАГАТОПЛІДНІЙ ВАГІТНОСТІ РІЗНОГО ГЕНЕЗУ	
Соколов Д. А., Ильичева В. Н.	125
АРХИ- И ПАЛЕОКОРТИКАЛЬНЫЕ ФОРМАЦИИ ГОЛОВНОГО МОЗГА ПРИ ОСТРОМ ЛУЧЕВОМ ВОЗДЕЙСТВИИ	
Соловійова Н.В., Богданов О.В., Коваленко О.В., Сорокін Б.В., Стасюк О.А., Фартушна А.М.	126
АНТАГОНІСТИЧНА ТА СИНЕРГІЧНА ДІЯ ОКСИДУ АЗОТУ, ЯКИЙ УТВОРЮЄТЬСЯ З РІЗНИХ ДЖЕРЕЛ, ЗА УМОВ МОДЕЛЮВАННЯ ПАТОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ	
Солтис П.В., Важнича О.М.	127
ВПЛИВ ТРОФІЧНОАКТИВНИХ ПЕПТИДІВ НЕОКОРТЕКСУ НА АКТИВНІСТЬ МІКРОФАГІВ ПРИ СТРЕСІ	
Стецюк О.О., Селькіна Г.Б.	127
ВПЛИВ ПІДСКІРНОЇ ТРАНСПЛАНТАЦІЇ КРІОКОНСЕРВОВАНОЇ ПЛАЦЕНТИ НА МЦР СІТКІВКИ НА ТЛІ ГОСТРОГО РЕТИНІТУ У ЩУРІВ	
Табачнюк Н.В., Олійник І.Ю.	128
ПРОБЛЕМИ ГІСТОЛОГІЧНОЇ ЕМБРІОЛОГІЇ ТА СТОМАТОЛОГІЯ	
Храпай Х.В., Храпай О.В.	129
ГОЛОВНІ ПОЛОЖЕННЯ РЕГУЛЮВАННЯ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ЛІКІВ В УКРАЇНІ	
Шулятнікова Т.В.	130
УЛЬТРАСТРУКТУРА КРОВЕНОСНИХ КАПИЛЛЯРОВ В «КРИТИЧЕСКИХ ЗОНАХ» ИШЕМИИ ГОЛОВНОГО МОЗГА В ЭКСПЕРИМЕНТЕ	
Черкасова Ю.Б., Логачева В.В.	131
ПОСТРАДИАЦИОННЫЙ ОТВЕТ ЩИТОВИДНОЙ ЖЕЛЕЗЫ НА	
Шульга Л.І.	132
РАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ПІДХОДУ ДО ОБГРУНТУВАННЯ КІЛЬКІСНОГО ВМІСТУ ЛІКАРСЬКОЇ СИРОВИНИ ПРЕПАРАТУ ДЛЯ СТОМАТОЛОГІЇ	
Якушко О.С.	132
ЗМІНИ НЕРВОВИХ ВОЛОКОН ЗОРОВОГО НЕРВА ЩУРА ПРИ ГОСТРОМУ АСЕПТИЧНОМУ НЕВРИТІ ТА ЇХ КОРЕКЦІЯ ТРАСПЛАНТАЦІЄЮ КРІОКОНСЕРВОВАНОЇ ПЛАЦЕНТИ	
Проскурякова Е. Е.	133
МОРФОФУНКЦИОНАЛЬНОЕ СОСТОЯНИЕ МИКРОЦИРКУЛЯТОРНОГО РУСЛА ОРГАНОВ ПИЩЕВАРИТЕЛЬНОЙ И ЭНДОКРИННОЙ СИСТЕМ В ДИНАМИКЕ НАБЛЮДЕНИЯ ПОСЛЕ ОДНОКРАТНОГО ПЕРОРАЛЬНОГО ВОЗДЕЙСТВИЯ ОБЕДНЕННОГО УРАНА	

ГУМАНІТАРНІ ПРОБЛЕМИ МЕДИЦИНИ ТА ПИТАННЯ ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ

Бугримов Д. Ю., Семёнов С. Н., Соколов Д. А., Насонова Н. А., Набродов Г. М.	135
КОМПЕТЕНТНОСТНЫЙ ПОДХОД К ПОДГОТОВКЕ ВРАЧА-СПЕЦИАЛИСТА КАК ОСНОВНОЙ ПРИНЦИП РАБОТЫ СО СТУДЕНТАМИ I-II КУРСОВ МЕДИЦИНСКИХ ВУЗОВ РОССИИ	
Гавкалюк М. І., Соколова Л. В.	136
СОЦІОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ЦЕЛЮЛІТУ НА ЯКІСТЬ ЖИТТЯ ЖІНОК	
Гасєвський С.О., Гопко О.Ф., Ткаченко М.В.	136
ВИКОРИСТАННЯМ ПОШУКОВИХ ІНТЕРНЕТ-СИСТЕМ В ПЕДАГОГІЧНИХ СЦЕНАРІЯХ НА ЕТАПІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ	
Глушко К.О.	137
ПЕРІОД СТУДЕНЧЕСТВА В ПАРАДИГМЕ КРЕАТИВНОГО САМОРАЗВИТИЯ	
Дубина В.А.	137
ДИСТАНЦИОННОЕ ОБУЧЕНИЕ НА КАФЕДРЕ ПОСЛЕДИПЛОМНОГО ОБРАЗОВАНИЯ ВРАЧЕЙ-СТОМАТОЛОГОВ.	
Зінченко Н.О.	138
ПОЛІТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА.	
Золотарьова Р.Л.	139
КРОСКУЛЬТУРНИЙ ПІДХІД У ФОРМУВАННІ ПОЛІМОВНОЇ ГРАМОТНОСТІ У СТУДЕНТІВ -МЕДИКІВ	
Лобач Н.В. Ткаченко Ю.П. Тронь Н.В.	140
СУЧАСНЕ ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ, ЙОГО СКЛАДОВІ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ	
Коваленко К.Г.	142
МІСЦЕ АД'ЕКТИВНИХ ЛЕКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ ВТОРИННОЇ НОМІНАЦІЇ У СИСТЕМІ СЛОВОТВОРУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	
Козицька Т.В. , Храпай О.В., Божко О.Г.	142
МОНІТОРИНГ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ВИЩИХ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	
Коньков Д.Г., Чайка Г.В., Тихолаз В.О., Назарова О.С, Конькова В.Д.	143
ВПРОВАДЖЕННЯ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАННЯ	
Однокоз О. В., Іванченко Д. Г., Александрова К. В.	145
ВПРОВАДЖЕННЯ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ У ВИКЛАДАННЯ БІОХІМІЇ СТУДЕНТАМ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «СТОМАТОЛОГІЯ» У ЗАПОРІЗЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ	

УДК 615.36 : 612.115

Солтис П.В., Важнича О.М.

ВПЛИВ ТРОФІЧНОАКТИВНИХ ПЕПТИДІВ НЕОКОРТЕКСУ НА АКТИВНІСТЬ МІКРОФАГІВ ПРИ СТРЕСІ

Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, м. Київ;

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава

На сьогодні при стресі найбільш вивчені нейротропні ефекти регуляторних пептидів та їх вплив на формування гормональних комплексів. Водночас екстрацеребральні ефекти цих препаратів і субстанцій за умов стресу досліджені недостатньо. Зокрема, це стосується впливу на імункомпетентні клітини та фагоцити. Мета роботи – вивчити фагоцитоз та метаболічну активність поліморфноядерних лейкоцитів (ПМЯЛ) при стресі та його корекції трофічноактивними пептидами неокортексу. Для досягнення поставленої мети в експериментах на білих щурах-самцях відтворювали емоційно-больовий стрес. Одній із груп тварин перед стресом вводили екстракт неокортексу тварин (1мг/кг), який містить комплекс трофічноактивних нейропептидів і нині знаходиться на завершальному етапі доклінічних досліджень під назвою «Церебрал». Вивчали активність мілопероксидази, лізосомально-катіонний тест, життєздатність та фагоцитарну активність ПМЯЛ. Показано, що введення субстанції знижує активність мілопероксидази гранулоцитів і викликає тенденцію до їхньої декатіонізації. Ці процеси відбуваються на фоні підвищеної проникності мембран ПМЯЛ в тесті на життєздатність. Зміни метаболічних процесів і стану клітинних мембран ПМЯЛ супроводжуються тенденцією до нормалізації фагоцитарної активності, яка була підвищеною при стресі. Одержані результати вказують, що в механізмі дії нейротрофічних пептидів неокортексу певну роль відіграє вплив на процеси імунітету. Вивчення ефектів трофічноактивних факторів неокортексу стосовно реакцій специфічного імунітету становитиме наступний етап наших досліджень.

УДК:611.843:616-002-1-021.5-092.9

Стецук О.О., Селькіна Г.Б.

ВПЛИВ ПІДШКІРНОЇ ТРАНСПЛАНТАЦІЇ КРІОКОНСЕРВОВАНОЇ ПЛАЦЕНТИ НА МЦР СІТКІВКИ НА ТЛІ ГОСТРОГО РЕТИНІТУ У ЩУРІВ

ВДНЗУ «УМСА» кафедра гістології, цитології та ембріології, м. Полтава

Вже на початку ХХ-го сторіччя вивчалися можливості застосування біологічного матеріалу при лікуванні різних захворювань у людини. Ці погляди в медицині виникли не без впливу ідей І.И. Мечникова, що першим обґрунтував і розвив гуморальну теорію захисту від старості, у тому числі стимуляцію імунітету.

У Європі цей напрямок тісно зв'язано з ім'ям російського лікаря-емігранта С.Воронцова, що застосовував вже ембріональні тканини при широкому спектрі захворювань у людини. Так тканинна терапія використовувалася в клініці видатного українського вченого академіка В.П.Філатова та його послідовниками.

Сьогодні нові біотехнологічні розробки з регіональними й ембріональними стовбурними клітинами дозволяють робити спеціалізовані клітини людини як для створення штучних органів, так і для цілей клітинної терапії в кількостях, необхідних для сучасної медицини. Тому вивчення впливу тканин ембріофето-плацентарного комплексу в корекції ішемічних уражень сітківки є актуальною проблемою в сучасній офтальмології.

Метою експериментального дослідження було вивчення реакції структурних компонентів сітківки ока щурів при одноразовій підшкірній трансплантації кріоконсервованої плаценти на фоні гостро асептичного ретиніту.

Дослідження було проведене на 55 статевозрілих щурах-самцях лінії «Вістар», 35-и з яких для створення моделі гострого асептичного ретиніту вводили внутрішньоочеревино 5 мг λ-карагінену в 1 мл ізотонічного розчину NaCl. Евтаназія щурів була проведена після 24-ої годин, 2-ї, 3-ї, 5-ї, 7-ї, 10-ї, 14-ї, 21-ї та 30-ї доби експерименту, 10 тварин склали контрольну групу. Після евтаназії тварин матеріал тканини очей заключали в парафінові та ЕПОНові-812 блоки, виготовленні напівтонкі зрізи вивчали в світловому мікроскопі фірми «BIOREX» з адоптованим пакетом програм для фотографування. Морфометричні дослідження були проведені за допомогою окуляр-мікрометра МОВ -1х1,5.

Вивчаючи напівтонкі зрізи 1-ї доби було встановлено, що в сітківці та судинній оболонці поступово виникають деструктивні зміни, які нагадують наявні у людей, що страждали гострими ретинітами. Спостерігалися незначно розширенні кровоносні судини ГМЦР. Друга доба експерименту характеризувалась явищами вираженого стазу. Просвіт кровоносних капілярів, посткапілярних венул і венул розширений, заповнений форменими елементами крові, наявні явища периваскулярного набряку. Про наявність застійних явищ у венулах свідчить закриття їх просвіту форменими елементами крові, зменшення їх щільності, звуження цитоплазми ендотеліоцитів, дезорганізація інтерстицію, яке супроводжувалося вираженим зменшенням товщини внутрішнього ядерного шару, за рахунок набряку в гангліонарному та внутрішньому сітчастому шарі. На більшому збільшенні мікроскопа в ділянках розладу кровообігу в просвіті судин чітко виражені явища складжування еритроцитів, набряк периваскулярної тканини, який розповсюджується на гангліозний шар. На третю добу зберігається набряк сітківки, він переважно позаклітинний, розміщений в шарі нервових волокон, гангліозних клітинах і внутрішньому сітчастому шарі. З часом позаклітинний набряк захвачує і зовнішній сітчастий шар. Ймовірно, що розлад кровообігу, який супроводжується набряком міжклітинної речовини, обумовлює дистрофічні зміни вказаних клітинних елементів. Останнє має зворотній характер в залежності від виду місцевих розладів кровообігу. Залишаються явища венозного стазу та периваскулярного набряку, який охоплював всі шари сітківки, діаметр венул

склав $29,57 \pm 0,98$ мкм при $p < 0,01$, порівняно з контрольною групою тварин. 7-ма доба характеризувалась поступовим відновленням кровопостачання сітківки, так подекуди зустрічались капіляри зі збільшеним просвітом. Діаметр венул та артеріол статистично не відрізнявся від контрольної групи тварин, діаметр капілярів склав $6,45 \pm 0,10$ мкм при $p < 0,01$, порівняно з контрольною групою тварин. Десята та послідовні доби експерименту характеризувались повним відновленням кровопостачання сітківки.

УДК 611.013:611.018

Табачнюк Н.В., Олійник І.Ю.

ПРОБЛЕМИ ГІСТОЛОГІЧНОЇ ЕМБРІОЛОГІЇ ТА СТОМАТОЛОГІЯ

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

Одним із провідних і актуальних завдань ембріологів, анатомів, тератологів, хірургів є вивчення розвитку, становлення топографо-анатомічних взаємовідношень органів у різні вікові періоди [2, 3]. Однак на сьогодні найменш вивченими в плані вікової морфології є анатомічні та гістологічні особливості органів і структур у пренатальному онтогенезі, який доцільно розділити помісячно, а в найбільш гострі (критичні) періоди навіть потижнево [4]. У теперішній час морфологи все частіше працюють спільно з біохіміками, біофізиками, генетиками, фізіологами та клініцистами різного профілю. Такий інтегруючий підхід призвів до створення особливого стану наукового мислення, яке можна назвати „взаємодоповнюваність” або „міжпредметність” [7].

Сучасна ембріологія являє собою комплекс наукових дисциплін, кожна з яких характеризується особливостями ієрархічного рівня досліджуваних об'єктів і переважним використанням тих чи інших методів дослідження. Важливе місце серед цих наукових дисциплін у вивченні актуальних проблем розвитку людини і тварин належить гістологічній ембріології. Основним завданням гістологічної ембріології є вивчення закономірностей ембріонального гістогенезу, тобто походження, становлення і розвитку тканинної організації зародка і плода. Проблеми біології розвитку хвилюють в однаковій мірі як біологів, які стараються розкрити механізми, що лежать в основі диференціювання і розвитку, так і стоматологів, практичні потреби яких вимагають глибокого знання закономірностей ембріогенезу. З огляду на сьогоднішній стан та сучасні методи дослідження надзвичайно актуальним є твердження О.В.Волкової (1983) про те, що „розширення фундаментальних досліджень з ембріології людини ... є необхідністю, яка вже назріла, оскільки багато захворювань дітей та дорослих зв'язані з внутрішньоутробним періодом розвитку”.

У сучасній науковій літературі висвітлюються дискусійні питання стосовно термінів відокремлення різних зачатків органів людини, хронології гісто- і органогенетичних перебудов твердих і м'яких тканин упродовж першого триместру вагітності [6]. Висловлюється думка про те, що наявні протиріччя зумовлені, швидше всього, недосконалістю існуючих на сьогоднішній день систем періодизації ембріогенезу і критеріїв визначення віку зародків та плодів людини, що потребує подальших досліджень у цьому напрямку.

Проблема співвідношення диференціювання і проліферації клітин в гістогенезі продовжує залишатись однією із центральних в біології. Диференціювання клітин – це результат індукції. При цьому фактори індукції здійснюють вплив тільки на компетентні клітини. Під час вивчення розвитку тканин і органів ще недостатньо враховувалась роль часового фактору, в той час як багато котрі з індуктивних факторів виявляються ефективними лише на певних стадіях, які відповідають компетентному стану клітин-мішеней. Сьогодні добре відомо, що вуглеводні залишки, які входять до складу глікопротеїнів тваринної клітини, відіграють ключову роль у процесах морфогенезу забезпечуючи міжклітинні та клітинно-матриксні взаємодії. Зміна вуглеводного репертуару клітинної мембрани може призвести до незворотних наслідків в ембріогенезі, до розвитку лізосомальних хвороб чи малігнізації в постнатальному періоді. Вивчення експресії вуглеводів на клітинних мембранах дозволяє робити висновок про інтенсивність процесів морфогенезу. Лектини, завдяки вибіркому зв'язуванню з вуглеводними залишками, визнано найбільш інформативними молекулярними зондами, що дозволяють проводити ідентифікацію глікокон'югатів та вивчати динаміку їх експресії на клітинних мембранах [5]. За останнє десятиліття опубліковано цілий ряд повідомлень про важливу роль лектин-рецепторних взаємодій на послідовних етапах ембріогенезу. Показовим є те, що характер топографії рецепторів лектинів залежить від ступеню диференціювання складових клітинних популяцій. Динаміка тканинних і клітинних глікокон'югатів у процесі диференціювання підлягає певним закономірностям. Власне це й дозволяє застосовувати лектини в ембріологічних дослідженнях [1], які мають ще несистематизований та, часом, випадковий характер.

Поглиблений аналіз ембріонального періоду розвитку людини розкриває притаманні ембріогенезу людини особливості розвитку, динаміку гістогенезу різних органів і систем, принципи кореляції їх структури і функції. Водночас нормальний хід гістогенезу залежить не тільки від міжклітинних взаємодій і диференціювання клітин всередині тканини, яка розвивається, але і від міжтканинних взаємодій, а також від впливів зі сторони інших органів і систем. Дослідження з аналізу порушень морфогенезу в ембріогенезі, що проявляються як вади розвитку, спадкові і неспадкові захворювання, забезпечують стоматологам створення наукової бази для дійових заходів попередження цих порушень.

Розвиток гістологічної ембріології як одного із важливих напрямків загальної ембріології вимагає уточнення її взаємовідношення з анатомічною ембріологією, біологією розвитку, молекулярною біологією, патологічною ембріологією, тератологією, імуноембріологією та іншими науковими дисциплінами, які вивчають різні аспекти розвитку зародка з огляду на використання сучасних методів дослідження (в тому числі лектиногістохімії та CD-маркерів). Ключові моменти морфологічних перетворень зубощелепного апарату та суміжних структур у ембріо-